

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 013841 15 Увп
Бања Лука, 01.02.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Едине Чупељић чланова вијећа, уз судјеловање Сање Орашчанин као записничара, у управном спору по тужби А. Т. из Г., М. бб, заступан по адвокатима М. К. и М. Ђ. из Г. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број 21.05/473-97/13 од 19.02.2014. године, тужене Републичке управе за ..., у предмету експропријације преосталог дијела непокретности, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 013841 14 У од 19.5.2015. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 01.02.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 013841 14 У од 19.5.2015. године, се преиначава тако да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта тужене, којим је тачком 1. диспозитива поништено допунско рјешење Републичке управе за ... Подручне јединице Г. број 21.18/473.1-4-2/11 од 15.4.2013. године и одлучено на начин да је одбијен захтјев тужиоца да му се у смислу члана 11. Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, број 112/06, 37/07 и 110/08, у даљем текст: ЗЕ), експропришу преостале непокретности означене као к.ч. бр. 1874/1 П., њива 7. класе у површини од 7.213 м²; к.ч. бр. ... Д.њ., њива 7. класе у површини од 16.550 м² и к.ч. бр. ... Б., ливада 2. класе у површини од 5.936 м² све уписане у пл. бр. ... к.о. М. као супосјед А. Т. са 3/12 дијела и осталих пет супосједника са њиховим идеалним дијеловима. Тачком 2. диспозитива усвојена је дјелимично жалба, па се мијења тачка 1. диспозитива закључка ПЈ Г. број 21.18/473.1-4-2/11 од 22.4.2013. године на начин да се одређују трошкови правног заступања А. Т. и С. Ј. рођ. Т. по горе наведеним адвокатима у износу од 1.612,50 КМ.

Одбијање жалбе образложено је разлозима да је у току управног поступка неспорно утврђено да је тужилац сувласник некретнина у пов. 29.699 м², али да их тужилац обрађује у цијелости, па није јасно како је првостепени орган утврдио да је на његовом идеалном дијелу погоршана дотадашња егзистенција, односно онемогућено коришћење преосталог дијела непокретности; да из налаза и мишљења вјештака саобраћајне струке од 25.12.2011. године произлази да тужилац има приступ до

предметних непокретности и то макадамским путем који је довољне ширине да се по њему саобраћају возила и пољопривредне машине, а која дужина пута, с обзиром на површину земљишта која се обрађује не може бити пресудна за могућност бављења пољопривредном производњом; да тужилац у тужби наводи да узгаја стоку те да исту води на испашу, па да му је пут продужен, а да се у спису не затичу докази о истом, нити је у току првостепеног поступка утврђено којом се то пољопривредном производњом тужилац бави и колики је приход био прије провођења поступка експропријације, па је у том дијелу чињенично стање, на којем је базирана одлука првостепеног органа, остало неправилно и непотпуно утврђено. Дакле, како тужилац неспорно користи све непокретности и да му је до истих омогућен приступ, а „како није недвосмислено утврђено којом пољопривредном производњом се бавио, колики му је био ранији приход дјелатности, те због чега и на који начин му је у новонасталим околностима бављење том дјелатношћу знатно отежано и онемогућено, то је, по ставу овог суда, правилно одлучио тужени када је уважио жалбу заинтересованог лица и одбио захтјев тужиоца да му се у смислу члана 11. ЗЕ експропришу преостале непокретности“.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање побијане пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужилац оспорава њену законитост из основа садржаних у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је тужиоцу експроприсана кућа са свим пратећим објектима, а земљиште које је у посједу тужиоца и за који је поднијет захтјев за експропријацију у смислу члана 11. ЗЕ се граничило са експроприсаним земљиштем, па је било погодно за бављење пољопривредном и сточарском дјелатношћу, јер тужилац није имао већих издатака за обраду тог земљишта и узгој стоке, а након експропријације породичне куће и осталих објеката, то земљиште је остало удаљено 4 км у једном правцу и тужилац није могао више изгонити стоку на испашу, па је престао бавити се сточарством, а то му је уз пољопривредну производњу био извор прихода за њега и његову породицу (живи са супругом, сином, снахом и двоје унучади) од којих нико није запослен; да је тужилац одмах поднио захтјев за експропријацију преосталог дијела непокретности и да је на лицу мјеста утврђено да нема приступа, а обећана изградња приступног пута није још ни започета, па није основан навод из побијане пресуде да му је омогућен приступ; да тужилац нема економске оправданости због удаљености и непостојања приступа да даље користи предметно земљиште за сврхе за које је користио прије експропријације. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Тужена је доставила списе предметне управне ствари, али није доставила одговор на захтјев.

Правобранилаштво у име Републике Српске је доставило одговор на захтјев у којем истиче да тужиоцу није извршена експропријација објеката, већ је извршена експропријација земљишта у сврху изградње одводних канала на аутопуту Г.-Б., па да претходно земљиште има обезбијеђен приступ. Износи приговоре у погледу утврђене вриједности експроприсаних вриједности од стране судова. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев и побијану пресуду по одредбама члана 39. ЗУС, као и цјелокупне списе овог управног спора и предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је по приједлогу Републике Српске тачком 1. рјешења првостепеног органа број 21.18/473.1-4-2/11 од 31.01.2012. године извршена експропријација непокретности и то: к.ч. бр. ... П., њива 3. класе у површини од 801 м² и к.ч. бр. ... Д.њ., њива 7. класе у површини од 1.100 м² уписане у пл. бр. ... к.о. М. власништво тужиоца. Тачком 3. диспозитива тог рјешења усвојен је захтјев тужиоца и других сувласника и извршена експропријација к.ч. р. ... Б., ливада 3. класе у површини од 1.102 м² уписана у пл. бр. ... к.о. М. у сврху изградње одводних канала на аутопуту Г.-Б.. Тачком 4. одбијен је захтјев тужиоца и осталих сувласника за експропријацију преосталих непокретности и то: к.ч. бр. ... П., њива 7. класе у површини од 7.213 м²; к.ч. бр. ... Д.њ., њива 7. класе у површини од 16.550 м² и к.ч. бр. ... Б., ливада 3. класе у површини од 5.936 м² уписане у пл. бр. ... к.о. М.. Овим рјешењем тужене од 26.6.2012. године поништена је тачка 4. диспозитива рјешења од 31.01.2012. године по жалби тужиоца и др. и предмет враћен на поновно одлучивање. У поновном поступку донесено је допунско рјешење број 21.18/473.1-4-2/11 од 15.4.2013. године којим је тачком 1. усвојен захтјев тужиоца и на основу члана 11. ЗЕ експроприсане су преостале непокретности и то у односу на његов сувласнички дио 3/12 и то: к.ч. бр. ... П., њива 7. класе у површини од 7.213 м²; к.ч. бр. ... Д.њ., њива 7. класе у површини од 16.550 м² и к.ч. бр. ... Б., ливада 3. класе у површини од 5.936 м² уписане у пл. бр. ... к.о. М.. Оспореним актом је тачком 1. диспозитива поништено допунско рјешење Републичке управе за ..., Подручне јединице Г. број 21.18/473.1-4-2/11 од 15.4.2013. године и одлучено на начин да је одбијен захтјев тужиоца да му се у смислу члана 11. ЗЕ експропришу преостале непокретности означене као к.ч. бр. ... П., њива 7. класе у површини од 7.213 м²; к.ч. бр. .. Д.њ., њива 7. класе у површини од 16.550 м² и к.ч. бр. ... Б., ливада 3. класе у површини од 5.936 м² све уписане у пл. бр. ... к.о. М. као супосјед А. Т. са 3/12 дијела и осталих 5 супосједника са њиховим идеалним дијелом. Тачком 2. диспозитива усвојена је дјелимично жалба, па се мијења тачка 1. диспозитива закључка ПЈ Г. број 21.18/473.1-4-2/11 од 22.4.2013. године на начин да се одређују трошкови правног заступања А. Т. и С. Ј. рођ. Т. по горе наведеним адвокатима у износу од 1.612,50 КМ. Побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт.

Побијана пресуда није правилна.

Одредбом члана 11. ЗЕ прописано је да ће се на захтјев власника експроприсати и преостали дио непокретности ако се при експропријацији једног дијела непокретности утврди да власник нема привредног интереса да користи преостали дио, односно ако је услед тога на преосталом дијелу онемогућена или битно погоршана његова дотадашња егзистенција или му је онемогућено нормално коришћење преосталог дијела непокретности, а да је ставом 2. тог члана прописано да се одредба претходног става неће примјењивати ако корисник експропријације ранијем власнику-земљораднику може дати у накнаду за експроприсано пољопривредно земљиште, друго одговарајуће земљиште на удаљености погодној за коришћење земљишта.

Дакле, да би дошло до експропријације преосталих непокретности неопходно је испуњење прописаних критеријума чији је заједнички циљ да се у поступку на несумњив начин утврди да ли даље постоји привредни интерес власника да користи преостале непокретности. Као критеријум за оцјену постојања привредног интереса предвиђена је и околност да ли је власнику онемогућено нормално коришћење преосталих непокретности, које се најчешће огледа у томе што је услед

експропријације једног дијела непокретности власнику ускраћен приступ преосталом дијелу или је такав приступ знатно отежан. Немогућност приступа треба да постоји у моменту одлучивања о захтјеву власника непокретности за експропријацију преосталог дијела непокретности.

Из налаза саобраћајног вјештака произлази да је приступ парцелама тужиоца могућ макадамским путем дужине око 4 (четири) километра у једном правцу, а због неријешене експропријације за приступне путеве, приступни пут је на том локалитету измјештен у путни појас између одводног канала и трасе аутопута као привремено рјешење. Такође усвојеном допуном урбанистичко-техничких услова и планом парцелације предвиђен је за тужиоца приступ до предметног земљишта изградњом приступа од надвожњака у В., за чије сврхе се изузима предметно земљиште, како би се одржао континуитет приступне саобраћајнице и обезбиједио што квалитетнији приступ и саобраћајна комуникација за мјештане окружења. Увиђајем на терену и обиласком наведеног локалитета утврђено је да приступни пут није изграђен, тако да сада тужиоцу остаје приступ макадамским путем у дужини од 4 (четири) километра у једном правцу.

Нижестепени суд у побијаној пресуди наводи да је правилно тужени оспореним актом одбио захтјев тужиоца за експропријацију преосталог дијела предметних непокретности, „јер је у првостепеном поступку погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, а није ни утврђено којом се то пољопривредном дјелатношћу тужилац бавио прије експропријације ових непокретности, колики је био његов приход, па да је у том смислу чињенично стање остало погрешно и непотпуно утврђено“.

Према одредби члана 8. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) у поступку се мора утврдити право стање ствари и у том циљу се морају потпуно и правилно утврдити све чињенице и околности које су од важности за доношење законитог и правилног рјешења.

У конкретном случају није уопште утврђивано чињенично стање, а камоли да је потпуно и правилно утврђено од стране управних органа, а у погледу чињеница битних за одлучивање о захтјеву власника непокретности за експропријацију преосталог дијела непокретности. Наиме, уопште није утврђивано којом пољопривредном производњом се бавио тужилац, које приходе је остваривао, те да ли чињеница што му је сада удаљеност до парцела 4 (четири) километра у једном правцу или укупно 8 (осам) километара у оба правца представља отежано коришћење предметног земљишта у сврхе пољопривредне производње и сточарске дјелатности.

Нижестепени суд у побијаној пресуди прихвата да чињенично стање није потпуно и правилно утврђено од стране првостепеног органа, а онда одбија тужбу и одржава на снази оспорени акт којим је одбијен захтјев тужиоца за експропријацију преосталог дијела непокретности, а који оспорени акт је донијет по жалби Правобранилаштва РС. Другостепени орган не може поводом жалбе (у овом случају Правобранилаштва РС) одбити захтјев власника непокретности за експропријацију преосталог дијела непокретности, а да није проводио поступак утврђивања правно-релевантних чињеница с обзиром да је првостепени орган тужене уважио захтјев тужиоца и извршио експропријацију преосталог дијела непокретности, а при чему је

нижестепени суд констатовао да је чињенично стање у погледу одлучних чињеница погрешно и непотпуно утврђено.

С обзиром на наведено, по оцјени овог суда, у конкретном случају је, а у сврху испуњености услова за експропријацију преосталог дијела непокретности потребно утврдити колика је извјесност изградње приступног пута, у којој фази аутопута је то планирано као и да ли тај временски период (планиран за изградњу) утиче на привредни интерес власника земљишта да исто користи, да ли је сада постојећим макадамским путем у дужини од 8 (осам) километара у оба правца отежан приступ тим парцелама, а самим тиме и знатно отежано или угрожено бављење пољопривредном производњом и сточарском дјелатношћу, па у односу на утврђено одлучити о оправданости захтјева за експропријацију преосталог дијела непокретности и то само у односу на сувласнички дио тужиоца, јер остали сувласници нису тражили експропријацију својих сувласничких дијелова преосталих непокретности.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијаном пресудом остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС, па се отуда захтјев тужиоца на основу одредаба члана 40. став 1. и 2. тог закона уважава, побијана пресуда преиначавача на начин да се тужба уважава и поништава тачка 1. диспозитива оспореног акта и у том дијелу предмет враћа туженој на поновно одлучивање, док у погледу тачке 2. диспозитива оспореног акта то рјешење остаје неизмијењено, јер није ни побијано тужбом.

Записничар
Сања Орашчанин

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић